

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կէս տարեկանը 6 ռուբլ
Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանց խմբագրատան մէջ:

Օտարադաշտացիք դիմում են ռուսական
Тифлис. Редакция, „Мшак“:

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կովկասեան թուրքերը: Ներքին տեսու-
թիւն: Նախակ խմբագրին: Ներքին լուրեր:—Ար-
տաքին տեսու թիւն: Արեւելեան գործեր: Յու-
նաստան: «ГОЛОСЪ» լրագրի թղթակցութիւնը:
Նախակ թիւրքերից:—Մշակիչ ձեռագիրներ:—
Յայտարարութիւններ: Բանաւորական: Գրա-
կանական նկատողութիւններ:

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԹՈՒՐԿԵՐ

Ոչ մի ցեղ չը կայ Կովկասում
և Մշակողկասում որ դարերով
այն աստիճան անշարժ լինէր,
որքան մեր թուրքերը: Թուր-
քերից գրեթէ չը կան գիմնա-
դիւններում, իսկ եթէ մի քանի
անհատներ կան այդ դպրոցնե-
րում, նրանք գրեթէ երբեք ու-
սում չեն վերջացնում, այլ հաս-
նում են շատ շատ մինչև չոր-
րորդ կամ հինգերորդ դասա-
տուն: Նրանք իրանք էլ զբա-
ղոյններ չունեն, նախ չեն ձգ-
տում բարձրագոյն ուսմանը:

Թուրքը ապրելով ուսաց աի-
րապետութեան տակ, հայի և
վրացու հետ միասին, ոչինչ օրի-

նակ չէ վեր առնում իր հարեան
ցեղերից և ինչ որ էր մի քանի
դարեր սրանից առաջ, նոյնը
մնում է և այժմ: Թուրքի բարբ
ու վարքը նոյն վայրենի, ան-
կիրթ է մնում: Ազգակութիւն,
սպանութիւն, գողութիւն, մոլե-
ռանդութիւն, անշարժութիւն,
նախապաշարմունք,— ահա մեր
երկրացի թուրքերի յատկանիշը:
Մշակողկասեան բանդերը մեծ
մասամբ մահմետականներով են
լցված:

Գուցէ մեր թուրքերի անշար-
ժութեան և դէպի քաղաքակր-
թութիւնը նրանց ունեցած ան-
ընդունակութեան գլխաւոր պատ-
ճառներից մինն այն է, որ թուր-
քերի մէջ կանանց սեռը բոլորո-
վէն անտարբեր է մնում, չէ մաս-
նակցում ոչ թէ միայն հասարա-
կական, բայց և ընտանեկան
կեանքին: Եւ ճշմարիտ, որտեղ
կինը ոչինչ չէ, որտեղ նա մար-
դու հետ հաւասարապէս չէ մաս-
նակցում հասարակական և ըն-

տանեկան կեանքին, այնտեղ հա-
զիւ թէ կարող է որ և է առա-
ջադիմութիւն լինել...

Մահմետականների մէջ կինը
անհատ չէ, մարդկային էակ չէ,
արարած չէ,— այլ մի առարկայ
է, մարդու սեփականութիւն է,
որից մարդը, ինչպէս մի առար-
կայից, եթէ ունենոր է, կարող
է երէք, չորս, հինգ, տաս հատ
ունենալ: Պարզ է որ եթէ կինը
առարկայ է և մարդու սեփա-
կանութիւն, բոլորովէն աւելորդ
է նրան որ և է ուսում, կրթու-
թիւն տալ:

Այն ընտանիքը, որ բաղկա-
ցած է ոչ թէ մարդուց և կնո-
ջից, այլ մարդուց և մի քանի
կանանցից,— դա ընտանիք չէ
կարող անուանվել: Թուրքերը
ապրում են, ուրեմն, առանց ըն-
տանիքի, իսկ եթէ ընդունենք
որ ընտանիքն է հասարակական
առաջադիմութեան, կիրթ բարբ
ու վարքերի աղբիւրը,— պարզ է,
որ թուրքերը դատապարտված

են մշտական անշարժութեան:

Այժմ կարծես թէ մեր թուր-
քերը, կամ գոնէ նրանցից մի
քանի առաջադէմները կամենում
են դուրս գալ այդ կորստաբեր
գրութիւնից, դիտաւորութիւն
ունենով հիմնել Թիֆլիսում մի
օրիորդաց դպրոց մահմետական
աղջկերանց համար:

Գորա հետեանքը ինչ կը լը-
նի: Կինը երբ որ ուսում կը
ստանայ, նա անհատապէս կը
զարգանայ, այլ ևս չի լինի մի
անբան կենդանի, կը զգայ իրան
անկախ, Աստուծու ձեռքով մար-
դու հետ հաւասարապէս ազատ
ստեղծված, ուրեմն կը սիրէ, կը
պահանջէ իր համար անհատա-
կան ընտանեկան կեանք, այլ ևս
չի ուզենայ մարդու սեփականու-
թիւն, նրա առարկայ լինել, չի
թոյլ տայ, չի համբերի որ մար-
դը ունենայ մի քանի հատ իրան
նման առարկաներից, կը պա-
հանջի որ ընտանիքը կազմվի երկու
անհատներից մարդուց և կնոջից:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լրագրական խօսքը մեր մէջ: Մեր ինտելիգեն-
ցիան և գաւառական թղթակցութիւնները: «Պա-
կի» աշխատակիւր և նրա մեղադրական ձառը:
Վիճարկութեան մի նոր միջոց: Պ. Պատկանեանի
ապագայ ծանապարհորդական տպագրութիւնները:
Պ. Տիգրանեանցի բժշկական գրոյցները:

Մեր հասարակական կեանքի ամենամոլոր կող-
մերից մէկը անշուշտ բաղկանում է նրանում, որ
լրագրական խօսքը դեռ չէ ստացել հասարակու-
թեան աչքում այն մեծութիւնը, որ նա պարտւում է լրագրա-
կան ազգերի մէջ: Անձնականութիւն, ինտրիգա-
ներ, կրքեր, ճշմարիտ է, գործում են ամեն տեղ,
բայց ոչ մի լրագրութեան մէջ նրանք չեն հասնում
այն կոպտութեանը, այն անշուշտ ծայրայեղութեա-
նը, որքան մերի մէջ: Հայ մարդը դեռ չէ սովորել
լրագրական խօսքի մէջ հասարակական բնասորու-
թիւն տեսնել, նա չէ սովորել պարտաւոր յարգան-
քով վերաբերվել դէպի այդ պատկառելի հասա-
րակական ոյժը:

Իսկ կը սխալվէ, եթէ կարծէք, թէ խաւար
ամբոխին է միայն յատուկ այդ վայրենի չայնաց-
քը դուք կը գտնէք նրան մեր ինտելիգենցիայի
մէջ, մեր առաջաւոր մարդիկներին մէջ, խաւար
ամբոխը դէպի լրագրութիւն առաջնորդող ան-
հատների մէջ: Իսկ կը գտնէք մինչև անգամ ը-
րադրապետներ, որոնք ամենաստիպելի կերպով ոտ-
քի տակ տալով իրանց բարձր կոչումը, չեն պատ-
կառում ծառայացնել իրանց անձնական կրքերին
լրագրական խօսքը՝ այն վսեմ դէմքը, որով նրանք
պէտք է պատերազմէին ամեն մի կրքի, ամեն մի
հասարակական արտի դէմ... Այլ ու ձախ հայտնի,
վայր ի վերջ դուրս տալ, քաֆիստ, տատմաններ

պէս բամբասել, աշխատել սրան վերաւորել, նրան
սեպնել, ցինիկաբար յիշողներ թափել,— ահա այդ-
պիսի պարոնների գործունէութեան պրօգրամը:
Փոյթ չէ նրանց, թէ այդպիսի անվայել վարմուն-
քով կարող են վերաւորել ընթերցողի բարոյական
զգացմունքը՝ նրանք թելում են դրա վրա: Թող
բաւականացրած լինի միայն նրանց մի որ և է
կեղտոտ, կիրքը—էլ ուրիշ ոչինչ չէ հարկաւոր նը-
րանց: Լրագրի էջերում ընթերցողների առաջ Ա-
ղամի հազուադէպ ման գալը նրանց համար սովոր-
ական բան է:

Գաւառներում կարծես ծաղրում են լրագրական
խօսքը: Ամեն մի պատահական թղթակցից, ինչպէս
երևում է, իր սրբազան պարտականութիւնն է հա-
մարտում ի չար գործ դնել այս կամ այն լրագրի
հիւրասիրութիւնը: Բաւական է, որ մէկ միւսին
ասելից, թէ աչքիդ վերել ունք կայ, կամ թէ մի որ
և իցէ կերպով «բեղաւաղ» արեց նրա քեռու տը-
ղին, կամ խնամու փեսի սանհաճօրը,— վերաւորված
կողմը առանց երկար մտածելու պատրաստ է մի
քանի սուր թէ բնամիտ խօսքերով շշուշտ յան-
ցաւորին, դուրս բերելով իրան ճշմարտութեան
պաշտպան, իսկ նրան հասարակութեանը վնասա-
կար անդամ: Վերջիցէ ինչ լրագրի համար որ ու-
ղում է քը և դուք կը համոզվէք, թէ որքան ա-
նգոնութեամբ, որքան անբարեխղճաբար են վար-
վում ընթերցող հասարակութեան հետ գաւառա-
կան թղթակցիցներից (մանաւանդ պատահական)
շատերը: Կիրք, նախանձ, ատելութիւն, կեղծաւո-
րութիւն չունեն նրանց հաղորդած տեղեկութիւն-
ների մեծ մասից: Մէկը գրում է, օրինակ, Բա-
ղուցի, թէ Աւագ Գրիգորեանը հափաղանջ ընդու-
նակ մանկավարժ է, իսկ միւսը բոլորովին չէր
ըրում է այդ միտքը, յայտնելով որ Բաղուցի ուսում-
նարանը ամենացաւալի վիճակի մէջ կը լինի, եթէ
յիշեալ մանկավարժը շարունակի իր գործունէու-
թիւնը: Մէկը հաղորդում է Հին-Նախիջևանից, թէ
պ. Պառնանցը ամենայն ջանք գործ դրեց այնտեղի

ուսումնարանը կարգի բերելու, միւսը նոյն տեղից
գրում է թէ թեմական տեսչի օգնականը ոչինչ
գործ չը կատարեց: Մէկը գրում է Շուշուց թէ հո-
գաբարձու Բաբան քրտիք է թափում ուսումնա-
րանի պաշտառութեան համար, իսկ միւսը նոյն
պարտին մասին այնպիսի սարսափելի բաներ է
հաղորդում, որ դժուար չէ կերակայնել, թէ Բա-
բային ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարելի
թողնել: Մէկը Շամախուց փառաբանում է այն-
տեղի յաջորդ Թաղուս եպիսկոպոսի գործունէու-
թիւնը, իսկ միւսը բացարձակ յայտնում է, որ
սրբազանը բոլորովին անընդունակ լինելով իր
պաշտօնի մէջ, կառավարութեան ղեկը յանձնել է
իր «գերիմաստ» վարդապետին. թղթակցը պղ-
պէս սրբազանի քեֆին դիպչելով աշխատում է մի
բայլին ուսումնարանի չէմքն անդամ չէ կարել

Մօսկվայի ղեկավար Ե. Գրաշենցից Գր.
 ձեռքով մե լուսնուն քմաւոր յանդարտաւոր Նշաւոր
 զմ խոյս ցոյցիւ Նսկի մէկ լցեալ միակողմաւ
 մնաւ ձեռքով մե մնաւ միակողմաւ մ ցոյց

Հայկակ

Դուրս եկան մամուլի տալից և վաճառ-
վում են Կենտրոնական և Զ. Դրի-
գորեանցի գրասխանութներում Ս. Ման-
դլինեանի հետևելու դասադրքեր.

1. Ազգային Բնտանեկան աշ-
խարհք և Այբեկարան (ա. տա-
րուայ ուսմունք և ընթերցմունք) . . 25 կ

2. Նոյնը ուսուցիչներին հա-
մար բացատրութիւններով
(հանդերձ) 75 կ

3. Ազգային Դիւցազնական աշ-
խարհ (բ. տարուայ ուսմունք և ըն-
թերցմունք) 30 կ

4. Նահապետական և հայ-
րենի աշխարհ (գ. տարուայ ուս-
մունք և ընթերցմունք (բ. տպագ-
րութիւն) 65 կ